

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ
43

ISSN 1211-7250
ISBN 80-86023-36-2

BRNO 2002

Literatura:

Droberjar, E. 1997: Studien zu den germanischen Siedlungen der älteren römischen Kaiserzeit in Mähren. *Fontes archaeologici Pragenses* 21, Pragac.

Jelínková, D. 1987: Archeologické lokality na katastru obce Pasohlávky okr. Břeclav, stav k 31.11.1985. *Jižní Morava* 26, 1987, 1-9.

Resumé:

Pasohlávky (Bez. Břeclav). Westrand der Gemeinde. Römische Kaiserzeit. Siedlung. Terrainbegehung.

PŘEROV (k. ú. Kozlovice, okr. Přerov)
„Nad Lukami“. Doba římská. Sídliště. Povrchový průzkum.

V měsíci srpnu 2001 byla objevena nová lokalita z doby římské na východním konci obce Kozlovice. Na mírném návrší nad potokem Lučnice byl povrchovým průzkumem získán soubor střepové keramiky. Chronologickou hodnotu má však pouze jen několik střepů, které řadí tuto lokalitu do starší doby římské. Nálezy se koncentrují v okolí bodu ZM 1:10000 (list 25-13-13) od Z a J s.č. 210:375 mm. Objev nové lokality přispívá k rozšíření poznání zatím sporadického osídlení z doby římské v přerovském regionu, které je dáno nedostatečným stavem výzkumu.

Navíc se jedná o první přesně lokalizované sídliště na katastru Kozlovic, neboť dřívější nálezy z areálu obce pocházejí pouze z blíže neidentifikovatelných poloh. Nově zjištěná lokalita se nachází 3,5 km severovýchodně od významného sídliště z horizontu markomanských válek (B2/C1) v Přerově v trati „V Černém“ (Schenk 1998, 228), které mohlo díky exponované poloze v ústí Moravské brány plnit důležitou funkci obchodního centra v rámci střední Moravy.

Zdeněk Schenk, FF MU Brno

Literatura:

Schenk, Z. 1998: Nové povrchové sběry na území Přerova a jeho okolí. *Pravěk NŘ* 1998/8, 227-239.

Resumé:

Přerov (Kataster Kozlovice, Bez. Přerov). „Nad Lukami“. Römische Kaiserzeit. Siedlung. Terrainbegehung.

ŠLAPANICE (okr. Brno-venkov)

„Bredovka“. Doba římská. Sídliště. Záchraný výzkum.

V březnu 2001 proběhl záchraný archeologický výzkum na trase optického kabelu firmy Selfservis, při kterém byla zjištěna zahloubená chata z doby římské (ZM ČR 1:10 000, list 24-43-06). Objekt byl porušen dvěma paralelními rýhami. Na dně byla zjištěna část dusané podlahy a jedna kúlová jamka. V inventáři chaty se nacházel kromě typického keramického materiálu také zlomek kostěného hřebenu.

Andrea Matějčková, ÚAPP Brno

Resumé:

Šlapanice (Bez. Brno-venkov), „Bredovka“. Römische Kaiserzeit. Siedlung. Rettungsgrabung.

VÁVROVICE (okr. Opava)

„U Palhanské cesty“. Pozdní doba římská. Sídliště. Záchraný výzkum.

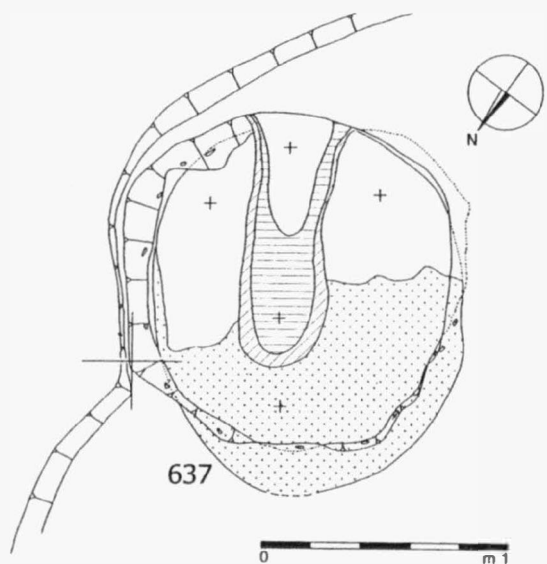
Při záchraném archeologickém výzkumu na stavbě výrobní haly na katastru obce Vávrovice v poloze „U Palhanské cesty“ byla odkryta část sídliště z eneolitu, pozdní doby římské a střední doby hradištní (viz kap. Eneolit, Středověk a novověk). Základní poloha zkoumané plochy na mapě ZM 1:10 000 15-32-13 je určena body od Z a J s.č. vzdálenými 462:247; 450:243; 454:229; 464:237 mm. Lokalita leží na severovýchodně orientovaném mírném svahu v nadmořské výšce 260 až 262 m n.m. Na severním okraji klesá do říční inundace, na východě ji ohraničuje bezejmenná vodoteč. Záchraným výzkumem bylo na ploše o rozloze 0,77 ha zachyceno, prozkoumáno a zdokumentováno celkem 188 objektů, z toho bylo 123 kúlových jamek, 59 sídlištních objektů, 3 hrnciřské pece, 2 mírně zahloubené chaty a 1 studna.

Na základě získaného převážně keramického materiálu můžeme do pozdní doby římské zařadit 3 vertikální dvoukomorové hrnciřské pece s rostem podepřeným o jazykovitý výběžek (k. 501, 596 a 637), jejichž průměr se polyboval od 0,9 do 1,4 m. Dvě pece (k. 501 a 637 s předpeční jámou k. 655) byly vestavěny přímo do stěny rozsáhlého hliníku k. 500. Bylo prozkoumáno také 26 kvadratických zahloubených objektů (pecí?) o rozměrech cca 1x1,5 m, se zaoblenými rohy, kolmými stěnami a plochým dnem. Výplň těchto objektů tvořily vždy stejné vrstvy – na různou intenzitou propáleném dně ležela vrstva uhlíků, na níž byla uložena vrstva říčních valounů (většina nesla stopy po velkém žáru) a která byla překryta hlinitou výplní se sporadickými keramickými nálezy. Většinu ze 16 sídlištních objektů s pozdně římskými nálezy tvořily mělké jámy různého tvaru a velikosti a hliníky menších, ale i značných rozměrů. Do stejného ob-

dobí můžeme zahrnout i 2 mírně zahloubené chaty s kůlovou konstrukcí (k. 607 a 622) a snad i kompletní půdorys nadzemního kůlového domu.

Obr. 11. Vávrovice, „U Palhanské cesty“. Hrnčířské pece k. 501 a 637 z pozdní doby římské.
Vávrovice, „U Palhanské cesty“. Keramiköfen Nr. 501 und 637 der späten römischen Kaiserzeit.

Obr. 12. Vávrovice, „U Palhanské cesty“. Pec k. 637.
Vávrovice, „U Palhanské cesty“. Keramikofen Nr. 637.

Ve zkoumaných nálezových situacích z pozdní doby římské byly ve velkých počtech zastoupeny stěpy a větší fragmenty mís vytáčených na hrnčířském kruhu z jemného materiálu. Měly kónickou, široce rozevřenou spodní část, horní část zakončená ven vyhnutým okrajem, byla členěna vodorovnými lištami, přičemž pásy mezi lištami vyplňovaly zpravidla vícenásobné nebo jednoduché vlnice. Frekvence výskytu uvedeného keramického tvaru (řádově stovky jedinců) je dokladem toho, že tyto mísy byly rozhodující částí produkce zdejších hrnčířů a byly vyráběny ve velkých sériích. Nalezené stěpy představují odpad vznikající v průběhu používání keramických pecí. Dokládá to velký výskyt zlomků, které vznikly rozpadem stěn na tenké plátky, tedy zjevně pocházejí z kazových, chybně vypálených nádob. V mnohem menším počtu jsou zastoupeny další tvary vytáčené z jemného materiálu, z nichž lze uvést pohárky a nádoby se stlačeným kulovitým tělem, členěným v horní části vodorovnou lištou. Část bližze nespecifikovaných tvarů se vyznačovala lesklou povrchovou vrstvou, která byla výsledkem redukčního výpalu. Při výzdobě jemné keramiky se kromě rytých vlnic ojediněle uplatňovalo vlešťování, zjištěna byla také vlnice vytvořená jako tmavější linie na světlém podkladě.

Z materiálu s výrazným množstvím ostřiva byly vytáčeny mísy několika tvarů, hrncovité nádoby s ostrým lomem na největší výdutí, džbány a nádoby s vejčítým tělem, zdobené vícenásobnou vlnicí. Tato skupina keramiky vykazuje množství tvarových variant, různá je skladba keramického těsta, síla stěpy, barva a intenzita vypálení.

Relativně málo byla na lokalitě zastoupena keramika vyráběná v ruce Je pro ni charakteristický silně ostřený materiál s nerovným povrchem hnědé barvy. Kromě hrnců s esovitým profilem byly nalezeny četné mísovité tvary stejné profilace s více nebo méně rozevřeným ústím.

Výjimečně byly identifikovány stěpy odpovídající provinciální keramice jak použitým materiálem, tak úpravou dna, které bývá členěno koncentrickými žlábkami a rýhami. K těmto výrobkům náleží rovněž zlomek poháru se zprohýbanými stěnami. Překvapující je existence stěpy s výzdobou radčelkem, u něhož byly využity geometrické motivy obvyklé na pozdní provinciální keramice datované do konce 4., popřípadě do začátku 5. stol. po Kr.

V příští sezóně se předpokládá další stavební aktivita na pozemku přiléhajícím k severozápadnímu okraji již prozkoumané plochy, tedy v místech pravděpodobného pokračování sídliště.

Michaela Zezulová, SPÚ Ostrava, odd. Opava
Ondřej Šedo, AÚ AV ČR Brno

PŘEHLED VÝZKUMŮ 43 (2001)

Vydává:	Archeologický ústav AV ČR Brno Královopolská 147, 612 00 Brno E-mail: infor@iabrno.cz http://www.iabrno.cz
Odpovědný redaktor:	Doc. PhDr. Jaroslav Tejral, DrSc.
Redakce a příprava pro tisk:	Mgr. Bakázs Komoróczy, Ing. Petr Škrdla, PhD., PhDr. Lubomír Šebela, CSc., Alice Del Maschio, Miroslav Lukáš
Jazyková úprava:	PhDr. Jan Balhar, CSc.
Na titulním listě:	Plastika medvěda z Pavlova (kresba J. Svoboda); letecký snímek Mušova a Pálavy (foto O. Šedo)
Tisk:	BEKROS
Náklad:	350 ks

© 2002 by the Authors.

All rights reserved.

AÚ AV ČR Brno, Královopolská 147, 612 00